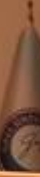

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Türk Kültürü ve İnançları Bakanlığı, Ankara

MUHARREM AYI ETKİNLİKLERİ 2015

Baki Yaşa ALTINOK

Türklerde
Ehli Bey
Sevgisi

Tarih: 18 Kasım 2015
Yer: Gazi Üniversitesi

“TÜRKLERDE EHL-İ BEYT SEVGİSİ”

Baki Yaşa ALTINOK

Kıymetli konuklar, geleceğimizin ışığı öğrenciler, hepinize saygılar sunarım. Bu gün burada birlikteliğimizi sağlayan Gazi Üniversitesi yetkililerine ve özellikle de “Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi” başkanı Sayın Hüseyin Gümüş Hoca ve arkadaşlarına sonsuz teşekkür ederim.

Konuşmama başlamadan önce sizlere bir dörtlülle hoş geldiniz demek istiyorum.

Ey burada bulunan güzel insanlar merhaba hoş geldiniz
İlim irfan ehli sultanlar merhaba hoş geldiniz
Bu idi Hak’tan dileğim çok şükür gördük sizi
Ey cemali âlişanlar merhaba hoş geldiniz.

Kuddusi

Muharrem ayı nedeniyle Gazi Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezince hazırlanan 22 Ekim akşamı **Oruç Açma**, 11 Kasım’da **Aşura İkrâmı** ve bu günde burada **Muharrem Sohbeti**’yle, bu yılki Muharrem’i yadetme sonlanacaktır. Mevlâ gelecek yılları da sevgi, barış ve hoşgörülle yadtmeyi nasip eylesin.

Aşure orucu hakkında tarihsel şöyle bir sıralama yaparlar: Hz. Âdem’in cennetten atılınca yeryüzünün karanlıklar içinde olduğu, güneş ışıyınca Hz. Havva ile buluştuğu için şükür orucu tuttuğu. Hz. Nuh’un tufanda kurtulduğu, Hz. İbrahim’in Nemrud’un ateşinde kurtulduğu, Hz. Yusuf’un kuyudan kurtulduğu, Hz. Yunus’un balığın karnında kurtularak karaya ayak bastığı, Hz. İsa’nın Roma zalimleri tarafında çarmıha gerilme hükmünden kurtulduğu için şükür orucu tuttukları söylenir. Fakat Muharrem ve Aşure orucu Hz. Hüseyin’in Miladî takvimde 680, Hicrî takvime göre ise 10 Muharrem 61 yılında Kerbelâ’da hunharca şehit edilmesiyle asıl anlamını kazanmıştır. Kerbelâ Olayı denebilir ki, İslam dininin öğretisi kadar etkili olmuş, Müslümanların teolojik, toplumsal ve kültürel kimliğini derinden etkilemiştir. Hz. Hüseyin imgesi Müslümanların saygı duyduğu ortak bir değerdir.

Hz. Peygamber Medine’ye hicret ettiğinde Musevilerin Aşura günü oruçlu olduklarını gördü. Sebebini sorduğunda ‘Hz. Musa’nın kavmiyle birlikte Firavun’un zulmünden kurtuldukları için şükür orucu tuttular, bizde tutuyoruz dediler. Peygaberimiz Aleyhisselam, **‘Ey insanlar bu orucu zaten biz tutuyoruz’** buyurdu. O gün oruç tuttu. Hz. Peygamber zamanında bütün sahabe de bu orucu tutarlardı.

Fahri Kâinat Efendimiz ömrünün sonuna kadar Aşura günü orucuna devam etti. Hatta son senesinde “Eğer gelecek seneye yetişirsem Muharrem orucunu tutacağım” buyurmuştur, fakat ömrü vefa etmedi.

Erişti Mahı Muharrem ehli iman ağlasın
Tutup Hüseyin’in yasını herkes kara bağlasın
Gece gündüz iki gözden kanlı yaşlar çağlasın
Murtaza’nın gözü nurun eyledin susuz şehit

Bu yıl, yüz yaşını tamamlayan Tarihî Kutbu Prof. Halil İnalçık hocayla Ankara'daki bir kitapçının bürosunda sohbet ederken, orada bulunanlardan birisi Ahilik üzerine konuşmaya başladı. Halil Hoca konuşan şahsa; 'Ahiliği anlatıyorsun fakat Ahiliğin kurucusu kimdir konuyu başından anlatırsan anlaşılması daha kolaylaşır' dedi.

Bizimde konuşmamızın özü Ehl-i Beyt Sevgisi olduğuna göre Ehl-i Beyt'i oluşturan tarihe sizlerle birlikte derseniz bir bakalım.

Hiz. Peygamber Efendimizden önce cahiliye döneminde tefecilik almış yürümüştü. Bu tefecilerin en ünlüleri de Ebu Leheb ve Ebu Cehil idi. Bunlar Kâbe'ye gelen bağışların üçte ikisini kendilerine ayırırlar, birini ise Kâbe'ye verirlerdi. Böylece oldukça zenginleşmişlerdi. Bunlar ihtiyacı olana borç verirler, ödeyemeyenlerin varsa malını, yoksa çocuklarını köle ve cariye olarak alırlar ve çalıştırırlardı. Bu nedenle de fakir halk kızlarını diri diri toprağa gömmeye başlamışlardı.

Hiz. Peygamber nübüvvet ile müjdelence Kuran-ı Kerim'in Bakara 275, Âli İmran 130 ayetlerinin emriyle faiz ve tefecilik kesinkes yasaklanmış, yine Kuran'ın Nur Suresi 33 ayetinde kadınları fuhşa sürüklemenin büyük günah olduğu emredilmişti. Hiz. Peygambere amcası Ebu Leheb¹ ile Ebu Cehil² şiddetle karşı çıktılar, yine Kuran'da yüce Allah Ebu Leheb için "Ebu Leheb'in iki eli kurusun ve karısıyla beraber" diye bir Sure indirmiştir. (Sure 111) Hiz. Peygamber'in ilk yaptığı icraat bunlarla mücadele etmek oldu. Çıkarları bozulan Ebu Cehil ve Ebu Leheb, Hiz. Peygamber'e bu davasından vazgeçmesini istediler. Hiz. Peygamber onlara şu tarihi sözü söyledi: "**Ey amcalarım! Allah'a yemin ederim ki güneşi sağ elime, ayı da sol elime verseler yine de bu davadan vazgeçmem**" buyurdu.

Kur'an'ı Kerim'in Şuara suresi (en yakın akraba ve hısımlarını uyar) 214'ncü ayeti inince yüce Peygamber, bu ayetin hükmüne uymalarını istemiş. Ebu Leheb başta olmak üzere akrabaları karşı çıkmıştı. Hiz. Peygamber: "**Ey Muttalipoğulları! İcinizde bana kim kardeş, vasi ve halife olmak ister**" diye sormuştu. Oradakilerden bir ses çıkmadığını gören Hiz. Ali, henüz küçük yaşına rağmen ileri çıkarak "**Ey Allah'ın resulü! Bu işinde ben senin yardımcın ve vezirin olmayı kabul ediyorum**" deyince Rusul'u Ekrem, Hiz. Ali'nin o küçücük çocuk boynundan tutarak "**İşte bu genç çocuk benim kardeşim, vasim, sizlerin içinde de benim halifemdir**" buyurmuştur. Bu konuda ozan şöyle der:

**Küffar'ı Kureys'i ettik bahane
Muhammed Mustafa geldi cihane
Halkı davet etmek için imane
Murteza'yı ona ihvan eyledik.**

Ebu Tufeyl'den o da Zeyd bin Erkam'dan nakletmiştir. Hiz. Peygamber Aleyhisselam Veda Hacci'ndan sonra Gadir-i Hum denen yerde konakladığı sırada oradakilere şöyle

¹ Hiz. Peygamber'in amcaları: Haris, Zübeyir, Ebu Talib, Ebu Leheb, Kusem, Dırar, Mukavvim, Hacl, Hamza, Abbas.

² Asıl adı **Amr b. Hişam el-Mugire** olan **Ebu Cehil**, İslâm ve Hiz. Peygamber'in en azılı düşmanıdır. Mekke'deki Kureys kabilesinin Mahzûmoğulları boyuna mensup olup, Müslümanlar tarafından "**Ebü Cehil**" (cehâlet babası) diye adlandırılmış. Bedir Savaşında öldürülmüştür.

buyurdu; **“Ey Ashabım! Size iki ağır emanet bırakacağım. Bunlar Allah’ın kitabı ile Ehl-i Beytimdir. Benden sonra onlara nasıl davranacağınıza dikkat edin. Onlar havz başında yanıma gelinceye dek birbirlerinden ayrılmazlar”** dedikten sonra şöyle buyurdu; **“Şüphesiz Allah benim Mevlamdır. Bende her mü’minin Velîsiyim”**, Ali’nin elinden tutarak, **“Ben kimim Velîsi isem bu da onun Velîsidir. Allah’ım bunu seveni sev, buna düşman olana sen de düşman ol”** buyurdu.

Hz. Peygamber, **“Âdem yaratılmadan on dört bin yıl önce ben ve Ali bir tek Nur idik”** buyurmuştur. Hz. Peygamber’in; **“Ali Benden’dir, Ben Ali’denim”** kutlu sözündeki maksatta gizli nur birliğinin dışı vurumudur.

Hak Teâlâ bu nûru iki pare eyledi. Nebi nûrunu Hz. Peygamber’e, Velî nûrunu Hz. Ali’ye ihsan eyledi ve nübüvvet ilmini Hz. Peygamber kanalıyla velayette Hz. Ali’ye öğretti. Bu konuda Hz. Peygamber **“Ben ilmin şehriyim, Ali kapısıdır”** buyurmuştur. Bu nedenle de İmam Ali’ye **“Kur’an-ı Natık yani Konuşan Kur’an”** denilmiştir.

Mevlana Celaleddin: Yazmış olduğu 6 ciltlik ünlü Mesnevi’sinin ilk mısralarında Hz. Muhammed ile Hz. Ali arasından geçen bir konuyu **“Dinle Neyden”** diyerek anlatmakla başlar:

**Dinle neyden ne şikâyet etmede
Ayrılıklardan hikayet etmede.**

**Kamışlıktan kestiler bu bedenim
Onun için ahü feryat ederim**

**Olgunun halinden ne anlasın ham
Söz burada bitti vesselam.**

Ünlü mutasavvıf Feridüddin, Attar Mantıkü't-tayr adlı eserinde ney’in kökenini, Hz. Muhammed’in zamanına kadar götürür. Mesnevi’deki bu dizelerinin anlamı şudur:

Hz. Muhammed, miraçta Allah ile perde aralığında doksan bin kelim söyleşir. Bu kelimelerin otuz bini şeriat, otuz bini marifet, otuz bini de hakikat’tır. Şeriat halk için, marifet evliyalar için. Hakikat ise Hz. Peygamber’e mahsustur. Kimseye açıklanamaz. Hz. Peygamber Hz. Ali’ye marifet sırrını açıklar. Hz. Ali’nin coşkusu artmıştır, dayanamaz, başını içi boş bir kuyunun içine eğerek Hz. Muhammed’in marifet sırrlarını anlatır. **“Huuu”** diye haykırır. Kuyu da bu sırta dayanamaz, su fışkırır. İçinde uzun uzun kamışlar biter.

Bir derviş kuyunun başına gelir. Su içmek maksadıyla kamışı keser içini boşaltır. Su çekmek için üflediğinde **“Huuu”** diye bir ses çıktığını görür. Derviş kamışa insanda bulunan 7 önde, 1 arkada olan deliği örnek olarak şekil verir ve ağzıyla da üfler. Dervişin üflediği Ney sesini duyan Hz. Muhammed, Hz. Ali’ye sırrarı neden açıkladığını sorar. Hz. Ali, **“Ya Muhammed, hiç kimseye açıklamadım.”** der. Hz. Ali, ney’i dinler görür ki kuyuya aktardığı o sırdır. **“Ya Resulallah dayanma gücüm kalmadı, gidip bir boş kuyuya anlatmıştım”** der. Hz. Peygamber: **“Ney marifet sırrlarını kıyamete kadar söyler”** buyurur. Hz. Ali Hz. Peygamber’e olan sevgi ve bağlılığına şükreder. Hz. Ali tarikat silsilesinin öncüsü kabul edilmiştir.

İlmin yiğitliğin mertliğın, doğruluğun, cömertliğin ve teslimiyetin abide şahsiyeti Hz. Ali, halk arasındaki şöhretini savaşlarda kullandığı ucu çatal Zülfikarıyla ve uçan düldül atıyla yapmıştır. Ayrıca Hz. Peygambere tam teslimiyeti de hikmet ilmi kabul edilen tasavvufun gelişmesine önderlik etmiştir. Hz. Peygambere ırsi ve rûhî yönden yakınlığını örnek alan İslâm mutasavvıfları ve tarikatları genellikle yollarını ve silsilelerini Hz. Ali'ye bağlamışlardır.

Karanlıkların doldurduğu cihana aydınlık prensipler getiren, cehalet ve köleliğe karşı çıkan. Kadınların alınıp satılmasını yasaklayan ve zalimlerle ömür boyu mücadele eden. Adaletli iş görenlerin zayıf ve güçsüz düştüğü bir dünya nizamına adaleti, hakkaniyeti yayan. Sınıfsal sistemlere dayalı, insan hayatını hiçe sayan her türlü yönetim ve cemiyetlere eşitlik ve özgürlük diye haykırdıktan sonra Yüce Peygamber Hz. Muhammed Aleyhisselam 63 yaşında M. 632 yılında vefat eyledi.

Zürriyetinden tek Fatıma kaldığı için Hz. Peygamberimiz bütün sevgisini onun üzerinde toplamıştı. Hanımı Hz. Hatice vefat edince küçük yaşta öksüz kalan Fatıma'yı Peygamberimizin hanımları Sevde ile Ümmü Seleme büyütmiştir.

Hz. Fatıma'nın Hz. Ali ile evliliğinde sırasıyla Hz. Hasan, Hüseyin, Muhsin, Ümmü Gülsüm ve Zeyneb adlarıyla bilinen çocukları dünyaya gelmiştir. Ancak Hz. Peygamberin yüce soyu (Ehl-i Beyt) Hz. Hasan ve Hüseyin'in evlatları aracılığıyla devam etmiştir.

Kur'an'ın Ahzab suresi, **Ey Ehl-i Beyt; (Peygamber ailesi) Allah sizden sırf günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor**) 33'ncü ayeti nazil olunca Allah resulü abasını Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in üzerine koyarak **"Bunlar benim Ehl-i Beytimdir"** buyurmuştur.

Yüce Allah Kur'an'ı Kerim Şura suresi 23. Ayette şöyle bir ikazda bulunuyor; **"Ey sevgili peygamberim; ümmetine deki: ben bu tebliğ görevime karşılık sizden sadece Ehl-i Beytime sevgi ve saygı istiyorum."**

Allah Resulünün temiz soyu (Ehl-i Beyt) bu koldan yürüyerek nice kahr ve zulümlere rağmen Allah inancını insanlığa tebliğ etmeye devam etmişlerdir. Hz. Ali ve Fatıma İslamın yeryüzünde hâkim olması için çalıştılar, mal ve servet biriktirmeye tenezzül etmediler.

Hz. Hasan ve Hüseyin küçükken hastalandılar. Ali-Fatıma çocukların iyi olması için üç gün adak orucu tutmaya karar verdiler. Çocuklar hastalıktan kurtuldular. Oruç hazırlığı başladı. Fakat iftar etmeye hiç yemekleri yoktu. Kendilerine yetecek kadar geliri olan Hz. Ali bir tüccardan üç çömlek arpa satın aldı. Orucun ilk gününde iftar vakti miskin (fakir) biri kapıya geldi, Ali ve Fatıma'ya: "Ey Ehl-i Beyt! Miskin bir aç kulum, beni doyurun" dedi. O günkü bir çömlek arpadan yapılan iftar yemeğini fakire verdiler, kendileri de su ile iftar ettiler.

Ertesi gün iftar vakti bir yetim kapıya geldi. "Ey Ehl-i Beyt! Ben kimsesiz yetimim, beni doyurun" dedi. İkinci günkü iftar yemeğini yetime verdiler, yine su ile iftar ettiler.

Hz. Fatıma üçüncü çömlekteki arpayı da ekmek yaptı iftara hazırladı. Sofra kuruldu, iftar vakti kapıya bir esir geldi. "Ey Ehl-i Beyt! Ben güçsüz bir esirim beni doyurun" diye

seslendi. Üçüncü günkü yemeği de esire verdiler. Kendileri de su ile oruçlarını açtılar. Onların bu davranışları üzerine Hz. Peygambere Kur'an İnsan Suresi: "**İhtiyaçları olduğu halde yiyeceklerini miskine, yetime, esire yedirirler**" sekizinci ayeti indi: O nedenle bazı tasavvuf geleneğinde ulama orucu adıyla üç gün oruç tutulur.

İmam Hz. Ali'nin geliri oldukça azdır. Hz. Fatıma kocasının bu sıkıntılarını paylaşırken evdeki sıkıntıları elinden geldiğince Ali'ye hissettirmemeye azami özen göstermektedir.

Hz. Fatıma, bir çocuğun bir genç kızın belki de bir kadının altından kolay kalkamayacağı bir çok zorlukları göğüsleyerek yüce Peygamberin zalimlere karşı verdiği mücadelede o hep birinci sıradaydı.

Uhut Savaşında yaralanan Hz. Peygambere Hz. Ali su taşıyarak yarasını yıkadı. Fakat akan kan bir türlü durmuyordu. Hz. Fatıma olayı duyunca hemen oraya geldi. Babasının yarasında kanlar aktığını görünce gözlerinden yaşlar boşandı. Yanında bulundurduğu hasır parçasını oracıkta yakarak külünü yaraya bastırdı ve kan bir anda duruverdi. O'nun bu tedavi usulü Müslümanlar arasında bir şifa ve bereket sembolü olarak kabul edilmiş, o günden bu güne Anadolu kadınları bir işe başlarken "**El benim elim değil Fatıma anamızın elidir**" diyerek o mübarek eli kutsamıştır.

İslam uğruna yapılan savaşlara bizzat katılan Hz. Fatıma, okların ve kılıç darbelerinin arasında babası ve eşinin yanında yer alarak susamışlarına su ulaştırıp yaralıların yaralarını sarıyordu. Uhut savaşında yaralı Müslüman askerlerin yaralarını sararak bir nevi hemşirelik görevi yapan Hz. Fatıma aynı savaşta amcazâdesi Hz. Hamza'nın şehit düştüğünü öğrenince hıçkırıklar içinde gözyaşlarını bir pınar gibi akıtarak gam ve kedere boğulmuştur.

Hz. Peygamber, kızı Fatıma hakkında şöyle buyurdu: **Fatıma benim kalbim, ruhum ve vicdanımdır. Ey insanlar! Her kim O'nu incitirse beni incitmiştir. Her kim beni incitirse bilsin ki Allah'ı incitmiştir.**"

Yüce Peygamberin kızı olması hasebiyle hiçbir konuda ayrıcalık isteyip gözetmeyen Hz. Fatıma diğer İslâm kadınları gibi sade bir hayatı benimsemiş hatta dünya nimetlerinden onlardan daha az yararlanmıştı.

Hz. Ebu Bekir halife olunca "**Peygamberin mirası olmaz**" diyerek, Fedek Hurmalı'ğını beytülmalâ katarak zaptettirdi. Hz. Fatıma defalarca hurmalığı istemesine rağmen Hz. Ebu Bekir yukarıdaki aynı tezi savunarak hurmalığı iade etmedi. Bunun üzerine Hz. Fatıma kendisine darılarak vefat ettiği güne kadar Hz. Ebu Bekir'le bir daha konuşmadı.

Fedek hurmalığı evladı Resulün elinden alınması Hz. Fatıma'ya çok dokunmuştu. Çünkü çocuklarını besliyecek başka gelirleri yoktu. Bu sebeple mescide giden Hz. Fatıma oradakileri derin üzüntüye gark eden şu dokunaklı konuşmayı yaptı; "**Âlemleri yaratan yüce Allah'a hamd ve sena ederim, onun sevgili resulüne ve temiz soyu Ehl-i Beyti'ne salât ve selam olsun.**"

Ey Müslümanlar! Daha önce zalimlerin itip kaktığı bir topluluktunuz, babam sizleri zulmün ateş çukurunda çekip çıkardı. Ahde vefa edip peygamberin

emanetine hıyanet etmeyin. ‘Allah da bozguncuları sevmez.’³ Ey insanlar! Sizlerde biliyorsunuz benim Muhammed’in kızı olduğumu? Bu sözlerimden sonra ‘şimdi siz tutup benim kendi babama varis olamayacağımı bana söyleyebilir misiniz? Neden susuyorsunuz? Yoksa cahiller gibi bilmiyor musunuz? Hayır, iyi biliyorum ki biliyorsunuz. Nasıl mı? Şu güneşin gökteki parıltısı gibi apaçık biliyorsunuz, benim Muhammed’in kızı olduğumu?

Böyle olunca Ey Ebu Kuhafe’nin oğlu (Ebu Bekir)! Yüce Allah’ın kitabında senin hakkında ‘babasına varistir’ diye yazılı iken ben Fatıma için ‘varis olamaz’ mı yazılı? Ey insanlar! Peygamberler sultanı Allah’ın resulü babam ‘kişinin mirası evladınadır’ demez miydi? Şimdi bu açık sözleri ne çabuk unuttunuz da yeni şeyler icat ettiniz? Ey insanlar! Bütün yaptıklarınız her şeyi dosdoğru bilen Allah’ın gözü önünde oluyor. Halbuki ben size (haksızlığa karşı) çıkmayanlara acıklı bir azabı haber vermiş olan bir peygamberin kızıyım. (Allah yolundan dönmeyeceğiz) De ki; yapın (bize yapacağınızı). “Muhakkak Allah da Resulü de yaptıklarınızı görecektir.”⁴

Hz. Fatıma konuşmasını bitirince oradakiler ağlayıp feryat etmeye başladılar. Ortalık sanki mahşer yerini andırıyordu. Kalabalığın içinde sessiz sakin üzgün ve kırgın bir halde evine dönen Hz. Fatıma, yapılan haksızlıklara karşı tek teselliyi yüce peygamberin kızı olmasında buluyordu.

Hz. Peygamberin vefatından sonra Fatıma’nın hiç yüzü gülmedi. Hz. Fatıma, Allah resulünün vefatından sonra altı ay kadar yaşadı. Fakat bu süre içinde bir an olsun neşeli hali görülmedi. Sürekli matem tutanların nişanı olan bir sargıyla başını bağladı. Her hafta pazartesi ve perşembe günleri İslâm yolunda şehit düşenlerin mezarına gider, orada ibadet ve duadan sonra babasının kabri başında şu yanık mısraları söylerdi.

**Ayrılığı bağrımı kan eden gülüm hani?
Hazin canın rahatı, yanık bülbülüm hani?**

**Yaşlı gözlerime dünya zindan oldu ey felek,
Parlayan güneşinde açan sümbülüm hani?**

**Ahmed’in türbesini koklayanın hali ne,
Koklayamaz son ömre kadar güzel kokuyu.**

**Benim başıma öyle musibetler geldi ki,
Gündüzlere gelseydi, gündüz gece olurdu.**

&&&

**Tahammül kalmadı sabrım tükendi
Resuller sultanı göçtükten beri**

**Ey göz yaşlarının yıkılsın bendi
Aksın kanın bir şey kalmasın geri.**

³ Kur’an, Maide Suresi, Ayet 64.

⁴ Kur’an, Tevbe Suresi, Ayet 105.

**Nerdesin Ey Allah resulü nerede?
Çaresizler yasta, yetim kederde,**

**Ağlar sana gökler, toprak ve taşlar
Ağlar sana dağlar, kurtlar ve kuşlar.**

**Ağlar sana ma'ser, melekler ey yar
Ağlar sana can, Mekke, Kudüs her diyar.**

**Ağlar sana İslâm çok garip kaldı,
Ağlar, hasret onu gurbete saldı.**

**Görseydin ah senin nur minberini
Bir karanlık aldı ışık yerini.**

Üzüntüler içinde evine dönen Hz. Fatıma yedi ve sekiz yaşlarındaki oğulları Hasan ve Hüseyin'e sarılır, dedeniz hani nerde, sizi okşayıp öpmüyor der, şöyle ağlardı:

**Ben neyleyim sensiz ey canım baba
Var mıdır başka bir imkânım baba.**

**Çırpınan güneş mi yoksa gönül mü?
Bulunmaz âlemde dermanım baba.**

**Gök kararır bülbül ağlar can erir,
Bin ıstırap yüklü her anım baba.**

**Firkat şimşeginden yanıverdim ah
Ömrümce sürececek hicranım baba.**

**N'olur ben ölseydim senin yerine
Sızlamazdı böyle vicdanım baba.**

**Sen gideli zaman karanlıklarda
Uygulanmaz oldu fermanın baba.**

Babasının vefatından dolayı çok sarsılan ve kendisini bir türlü toparlayamayan Hz. Fatıma, M. 22 Kasım 632 tarihinde vefat etti ve Cennet'ül Bakî Mezarlığına defnedildi.

Hz. Peygamber vefat edince yine eski kabilecilik ve akraba kayırma almış yürümüş, İslamiyeti şeklen kabul edenler zenginleşerek servet edinmişler. Gerçek inananlara egemen olmaya çalışmışlardır. Bu nedenle de birinci halife Hz. Ebu Bekir'den sonra diğer üç halife çeşitli entrikalarla şehit edilmişti.

Halbuki Cenabı Allah onları Kur'an A'li İmran suresi 144 ayeti ile şöyle uyarıyordu: **"Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan öncede peygamberler gelip geçti. Şimdi o ölür veya öldürülürse ökçelerinizin üzerine yani eski alışkanlıklarınıza geri mi döneceksiniz? Sakın eski alışkanlıklarına dönenlerden olmayınız"**

Son halife İmam Hz. Ali, 661'de Kûfe'de şehit olunca ortalık büyük servet edinen Şam'daki Muaviye'ye kalmıştı. Muaviye'nin kişiliğini tarihteki şu olaylar ele vermektedir:

Hız. Osman zora düştüğünde amcasının oğlu Muaviye'den yardım istemiş, Muaviye bir orduyla Şam'dan Medine'ye doğru hareket eylemiş, fakat kasıtlı olarak ordusunu yolda bekletmiş, kendisi Hz. Osman'ın yanına gelerek ordusunun hazır olduğunu bildirmişti. Muaviye'nin hilesini sezen Hz. Osman ona **“Sen kasıtlı olarak orduyu yolda bekletiyorsun, asıl niyetin benim ölmemi bekliyorsun. Sonrada kalkıp benim kanımın bedeli bahanesiyle hilafet için kıyam edeceksin”** yıkıl karşısında demişti.

Muaviye, El-Hadra yani yeşil sarayını gayet lüks bir şekilde yaptırmıştı. Bunu duyan büyük sahabe Ebu Zer, Ey Muaviye! **“Eğer burayı Müslümanların hazinesinden bina ettirdiyse, sen hainlerdensin. Eğer kendi paranla bina ettirdiyse Kur'an ahkâmına uymayan müsriflerdensin”** diyerek sert eleştirilerde bulunmuştu. Bu eleştiriler üzerine sürgüne gönderilen Ebu Zer'e İmam Ali şöyle demiştir: **“Ey Ebu Zer! Sen Allah için onlara kızdın. Bu kavim dünyaları için senden ayrıldı. Sen de dinin için onlardan ayrıldın. Onların dünyalarını kabul etseydin, seni severlerdi.**

Yüce Peygamberin şanında ve onun temiz soyu Ehl-i Beyt'inin faziletli isminin ağırlığı altında ezilen Muaviye'nin önünde son engel Ehl-i Beyt kalmıştı. Muaviye, İmam Hz. Hasan'ı zehirletip şehit ettikten sonra vefat etmiş, yerine oğlu Yezit'i bırakmıştı.

Hız. Hüseyin, Muâviye'den sonra oğlu Yezîd'e de biat etmedi. Mekke'de bulunan Hz. Hüseyin, Kufelilerin daveti üzerine Kufe'ye gitmeye karar vermişti. Bunu duyan yakınları ve dostları Hz. Hüseyin'e Iraklıların güvensiz insanlar olduklarını babası Hz. Ali ve kardeşi Hz. Hasan'a nasıl ihanet ettiklerini detaylı bir şekilde anlattılar. Bu sözlere karşılık Hz. Hüseyin onlara Kur'an'la alay eden Yezid gibi birisinin İslâm devletinin başına cebren getirilmesini, bu sebeple Kur'an ve sünnetin şahsi çıkar ve saltanat uğruna yozlaştırılmasına hayatı pahasına da olsa asla müsaade etmeyeceğini bildirdi.

Daha sonra hanımı, çocukları ve yakınlarından 70 kûsür kişiyi yanına alarak yola çıkan Hz. Hüseyin yolda şair Ferezdak'la karşılaştı ve o bölge halkının siyasi eğilimlerini sordu. Ferezdak ise ona şu cevabı verdi; **“Ey Hüseyin, halkın gönlü seninle fakat mideleri, cepleri ve kılıçları Emevileri destekliyor”** dedi.

İmam Hüseyin'in Kufe'ye gidişini duyan Yezit, derhal ordusunu İmam Hüseyin'in üzerine yolladı. Hur, bin kişilik süvari birliğiyle yollarını kesti. Hz. Hüseyin'in geri dönmesini engellemeye çalışan Hur, kabileyi sıkı bir takibe almıştı. Hz. Hüseyinle konuşan Hur, Hüseyin'in safına geçti. Hz. Hüseyin bir müddet sonra Fırat kenarında Kerbelâ denen yere ulaştı.

Dokuz muharrem perşembe günü ikinci vakti Sa'dın oğlu Ömer'in emriyle Yezid'in ordusu saldırıya geçti.

Ertesi gün H. 61.yılıının 10 Muharreminde (M. 10 Ekim 680) günü Hz. Hüseyin üzerine güzel bir elbise giydi. Hoş kokular süründükten sonra atına binerek önüne mushafı koydu. Karşı orduya tek başına yaklaşarak onlara şu hitapta bulundu; **“Ya Ömer, baban Sa'd b. Ebi Vakkas sana “Peygamberin evladı Ehl-i Beyte Fırat nehrinde bir yudum su verme ve beni Ümeyye zalimlerinin saltanatı uğruna evladı resule kılıç çek' mi dedi”. Ömer ise ona şu cevabı verdi; “Ya Hüseyin, Yezid'in adamı Ubeydullah b.**

Ziyad'ın verdiği emre itaat etmezsem benim elimdeki servetimi alır Kufe'deki mallarımı tümüyle zapt eder” dedi.

Hız. Hüseyin, Ömer'e: **“Ey Ömer! Yarın Hakkın huzuruna bu servetlerle değil, iyi ahlak ve haksızlık karşısında aldığın tavır üzere geleceksin.”**

Ehl-i Beyt'e dönerek, dedem Hz. Muhammed Mustafa bana şöyle buyurdu; **“Ey ciğer param Hüseyin. Melul olma ve hem gam yeme. Yarın gece bizimlesin”**. Hz. Hüseyin'in rüyası üzerine Ehl-i Beyt ve kadınları feryadı figan edip ağlaştılar. Hz. Hüseyin onlara **“Ağlaşmayın ki zalim düşman gülüp sevinmesin”** dedi.

Hız. Hüseyin vuruşma başlamadan önce saftan birkaç adım ileri çıkarak başta komutan Sa'd oğlu Ömer olmak üzere Yezid'in ordusuna şöyle seslendi; **“Ey insanlar! Yazık sizlere, dininiz yoksa hesap gününe de inanmıyorsanız hiç olmazsa hür düşünceli ve temiz karakterli insanlar olunuz Yezit gibi bir hilekâr ve zalime kul olmayınız”**.

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın oğlu Ömer'in emriyle ve ilk oku atmasıyla savaş başlamıştı. Bu savaşta çocuk çocuk ve kadınlar da dâhil olmak üzere yalnızca yetmiş iki kişiden oluşan bir küçük topluluğa binlerce asker, kılıç ve oklarla saldırıyordu.

Bu sırada Hz. Hüseyin'in safına geçen komutan Hur, zalimlerle çarpışarak şehit düştü. Hur'un yarısındaki akan kan bir türlü durmak bilmiyordu. Durumu İmam Hüseyin'e bildirdiler, oda Hur iken zalimlere hizmet etmekten kurtuldu Hür oldu. Hür öbür dünyada benden bir vesika istiyor deyip, mendilini çıkartıp Hür'ün yarasını bağladı, akan kan hemen duruverdi.

Açlık, sıcak ve susuzluktan zâten bitkin bir vaziyette olan Ehl-i Beyt birer birer şehit düşüyordu. Az sayıda kahramanların yanında çarpışan Hz. Hüseyin çok geçmeden bütün yakınlarını gözlerinin önünde kaybetti. Hatta son nefeste görmek istediği kundağa sarılı küçük oğlu Ali Asgar'ı İmam'ın kucağında iken bir okla vurup şehit ettiler.

Hız. Hüseyin o zalimlere şöyle haykırdı:

“Ey Ümeyye Oğulları yani Emeviler ve onun adamları; Şamlılar! Eğer sizin amacınız haksız yere benim kanıma girmekse zâten benim soyuma Allah yolunda zulme uğrayıp sürgün ve ölmek miras düşmüştür. Yine sizler iyi biliniz ki! Hz. Peygambere eziyet etmeyi düşünüyorsanız (Ben Hz. Muhammed Mustafa'nın gözünün nuru, Aliyyel Murtaza'nın ruhuyum) o halde beni öldürün.

Sizlere rağmen benim öldürülmem İslâm'ı canlandırıp güçlendirecektir. Bunu bildiğim için sizin zulmünüz bana çiçeklerin ve güllerin kokusu gibi geliyor. Ey Şamlılar! Benim kanım yerlere ırmak gibi aktıkça yeryüzüne Allah'ın Kur'an'ını yazarım. Çünkü ben Velîlerin önderi, Kur'an ayetlerinin batın (gizli) sırlarını bilenim.

Şu andan itibaren siz zalimlerden öcümü alacak soyumda kimsem kalmamıştır. Hepsini şehit ettiniz. O halde beni de hemen öldürünüz. Ey zalimler! Şurasını iyi biliniz ki, sizin soyunuzun mu benim soyumun mu kesik olduğunu zaman size gösterecektir. Çünkü Hakk'ın kudret pınarından akan su kesilmeyecektir. Yani Soyum kıyamete kadar kesilmeyecektir. Yalnız şunu da iyi biliniz **‘Siz nerede olursanız olunuz, haberiniz**

olmadan Allah sizden benim intikamımı alacaktır.’ Dedeme inen Kur’anda şöyle buyrulur: **“Zalimlerin hiç yardımcıları yoktur.”**⁵

İslâm uğruna dünya zalimlerine boyun eğmeyen şehitler sultanı Hz. Hüseyin, Yezid’in ordusuna tek başına ve yaralı bir vaziyette büyük bir cesaret ve kahramanca karşı durmaya çalışıyordu. Her taraftan hücum edilerek mübarek vücuduna saplanan oklarla yaralanan Hz. Hüseyin takatsız düşünce Şimir b. Zülcevşen’in emriyle şehit edildi. Sinan b. Enes, b. Amr Nehai adlı zalim de başını kesti. Sonrada cesedi soyup üzerindeki bulunan eşyalarını yağma ettiler. Hz. Hüseyin’in mübarek vücudunda 34 kılıç ve 33 ok yarası bulunuyordu.

**Düştü Hüseyin atından sahrayı Kerbelâ’ya
Cebrâîl git haber ver Muhammed Mustafa’ya** Kazım Paşa

İnsanlıktan nasibini alamayan zalim Şimr, Hz. Hüseyin’in oğlu Ali Evsat’ı yani (Zeynel Abidini) hasta yatağında yatmakta iken görünce hemen kılıcını çekerek öldürmek ister. Zeyneb üstüne kapanarak; **“Ey zalim! Önce beni öldür”** diye feryat eder. Orada hazır bulunanlar **“Ey zalim, utanmaz mısın bu hasta çocuğu öldürmeye”** diyerek mani olurlar. Bu sırada bir kısım insan çadırlara dalarak ne kadar eşya varsa hepsini yağmaladılar. Hatta kadınların kulaklarındaki küpelere varıncaya kadar aldılar. Bunlarla da yetinmeyen zalimler içinde hastaların, çocukların ve kadınların kaldığı çadırlara ateş vererek yaktılar. Panik içinde ne yapacağını bilmeyen Ehl-i Beyt’in kadınlarını Zeyneb hemen başına toplayarak onlara sabretmeyi ve zalimlere karşı kendilerini metanetli göstermeye çalışır.

Yeryüzünde Hz. Hüseyin gibi, dünyanın hiç bir köşesinde kendisine sevgi ve şefkat uğrunda binlerce kalbin çarptığı bir şehit yoktur. Bu hususta bütün Müslümanlar arasında bir fark yoktur. Hatta bazı gayri müslimler dahi bu hükme dâhildir.

Nice şehit var ki akide ve davasına şehâdetiyle yaptığı hizmeti, bin sene yaşamış olsa, başka şekilde yapamazdı. Kanı ile yazıp evlat ve ahfadına armağan ettiği ve belli nesiller boyunca bütün tarihin seyrini değiştirecek kuvvete haiz eseriyle kalplere nakşettiği o derin manâları yerleştirerek binlerce kişiyi büyük işlere, büyük hamlelere sevkedemezdi.”

Kırşehir Mucur Geycek köyünden hiç okuma yazması olmayan, şahsen tanıdığım ümmi şairimiz Âşık Hasan Anadolu insanının Ehl-i Beyt’e sevgisini şu mersiye ile Kerbela faciasını bakın nasıl dile getirir:

**Yetmiş bir sahabe, On İki İmam
Kerbelâ’da Yezit çevirdi tamam
Dilemeyiz aslâ Yezit’te aman
Ceddi paki Mustafa’yım öldürün
Ben Şehidi Kerbelâ’yım öldürün.**

**Kardeşim Hasan’a verdiler zehir
Vermediler suyu bağlandı nehir
Gidi Yezit kâlbini hem olmuş bakır**

⁵ Ali İmran Suresi, ayet 192.

**Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Murtaza'yım öldürün.**

**Vermediler suyu kurudu diller
Ya Muhammed yetiş bağlandı yollar
Kerbelâ çölünde hep soldu güller
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Körpe yavrularım su diye ağlar
Susuzluk yaktı da ciğerim dağlar
Melekler saf tutup güneşi bağlar
Ben Şehidi Kerbelâyım öldürün
Ceddi paki Murtaza'yım öldürün.**

**Zâlim İbni Ziyad emiri verdi
Yezid'in ordusu çadıra girdi
Zeynel-Abidin'i orada gördü
Ben yetimi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Kadınlar üstüne çadırı yıktı
Çocuklar ağlaştı dışarı baktı
Enbiya, Evliya ayağa kalktı
Ben yetimi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Murtaza'yım öldürün.**

**Yezid'in ordusu üstüme döner
Susuz yavruların ciğeri yanar
Emmim Abbas olsa kılıcın çalar
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Yezit hiç bilirmi sünneti farzı
Al kana boyandı Kerbelâ yazı
Emmin Hamza olsa çekerdi güzü
Ehl-i Beyti Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Murtaza'yım öldürün.**

**Oğlum Ali Ekber orduya dalan
Nice şehitlerin kanını alan
Kerbelâ çölünde kanı çağlayan
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Oğlum Zeynel-Abidin hem Zeynep kızım
Susuz yavrularım yanıyor özüm
Benim sizi böyle görmesin gözüm
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün**

Ceddi paki Fatıma'yım öldürün.

**Bütün yârenlerim halimi bile
Kerbelâ çölünde düştük bu hale
Bir kardeşim yokki imdada gele
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Şehitler serdarı atından düştü
Yetmiş bin şüheda imdada koştı
Yezitler korkup ta geriye kaçtı
Ben yetimi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Fatıma'yım öldürün.**

**Açtırdı Hüseyin gördü döşünü
Şimir kesti ol mubarek başını
Al kana boyadı gözü kaşını
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Düşünce başımız ağladı dağlar
Ol Fırat nehri de kan akar çağlar
Analar bacılar karalar bağlar
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Zeynel Abidini deveye sardılar
Kadınların ziynetini soydular
Değnek ile dişlerine vurdular
Ben Şehidi Kerbelâ'yım öldürün
Ceddi paki Murtaza'yım öldürün.**

**Yezid'in ettiğini lanetler kitap
Yaptığın işlere dermisin sevap
Yarın Muhammed'e veremen cevap
Yadigari Fatıma'yım öldürün
Ceddi paki Mustafa'yım öldürün.**

**Âşık Hasan derki dinle ehli zat
Murtaza gözüne göründü bin bir hat
Muammed Mustafa verdi salavat
Sen Şehidi Kerbelâ'sın Yâ Hüseyin
Sırrı paki Fatıma'sın Yâ Hüseyin
Zülfikar'ı Murtaza'sın Yâ Hüseyin
Ceddi paki Mustafa'sın Yâ Hüseyin.**

Kerbelâ Olayı İslam'da siyasi tarihin en trajik olayıdır. Aşırı anlam yüklüdür. Bu olayın hesabı verilmedikçe sağlam bir din ya da toplum anlayışı oluşamayacağı gerçeği her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır.

Hz. Hüseyin, Hz. Peygamberin varisi ve İslâmın kaynağı ve temsilcisidir. Hz. Peygamber'in üstlerine abasını örttüğü "Hamse-i Âl-i Abâ" denilen Ehl-i Beyt'in on iki imamından biridir. İslâm dünyasında tarihsel çizgi içinde rehberlik ve mürşitlik görevini üstlenenler, çoğunlukla Ehl-i Beyt'ten çıkmıştır.

Bu olay, İslâm tarihinin kanayan yaralarından biridir. Aklı başında ve şuuru yerinde olan hiçbir insan, hiçbir zaman bir daha bu tür olayların yaşanmasını arzu etmez. Çünkü Kerbela olayı denince, insan ürperir ve yüreği kan ağlar ve üzüntülerini mısralara döker.

**Deli gönül çok açılıp şad olma,
Kerbelâ'da Şah Hüseyin'e baksana,
Nefsine uyupta kahkaha gülme
Ehl-i Beyt yastadır gama baksana.**

**Yezid kasteylemedi vermedi suyu,
Orada tutuldu Kasım'ın toyu
Sırrına ağlıyor ne murat deyu
Fatıma'nın kınasına baksana.**

**Ümmü Gülsüm, Zeynep çekti teessüf
Kerbelâ çölleri mazluma kesif
Siması Peygamber cemâli Yusuf
Ali Ekber'in Leylasına baksana.**

**Sakine, Ali Askar hep yasta âlem
Celal Abbas'ın da kolları kalem
Emiri veren de İbni Ziyad zalim
Fırat suyu kan akıyor baksana.**

**Çok cefalar çekti Zeyneb'i Sani
Müsayip Gazi ala ol intikamı
Hür şehittir Kerbelâ'nın kurbanı
Çadırların ateşine baksana.**

**Esiri cûş eyle bu dünya cefa
Bunca kahramanlar sürmedi sefa
Yiğitler atası ol Necef Şaha
Murtaza'nın yarasına baksana.**

Ehl-i Beyt ve İmam Hüseyin sevgisini en yüksek seviyede yaşayanların öncülerinden birisi de Erdebil Tekkesinin şeyhi ve Safevi devletinin kurucusu **Şah İsmail**'dir. Mersiye, Duaz İmam ve Değişleri Alevi Cem ibadetinde önemli yer tutar. Dizelerinde Kerbela'yı şöyle dile getirir:

**Her gün intizarım sana Kerbela
Ağlayalım İmam Hüseyin aşkına
Senden gayri sermayem yok elimde
Verelim İmam Hüseyin aşkına**

**Şah Hatayi'm bu yola beli deyi
Çağrışırklar Muhammed, Ali deyi
Cümlemiz bir ikrarın kulu deyi
Varalım İmam Hüseyin aşkına.**

Şah İsmail, Hatayi mahlasını hangi olay sonucu aldı?

Biraz önce de anlattığımız gibi, Riyad oğlu Hur, Kerbelâ faciasından önce Yezid'in adamı idi. Sonraları İmam Hüseyin'in tarafına geçip ona biat etti ve Yezid'in askerlerine karşı yiğitçe savaşarak şehit düştü. Onu gömmek istediler ama Hur'un yarısındaki akan kan bir türlü durmak bilmiyordu. Durumu İmam Hüseyin'e bildirdiler. O da gülümsedi ve **"Hur öbür dünyada bizden tanık istiyor"** deyip mendilini çıkarttı, yarayı sardı, akan kan birden bire duruverdi.

Şah İsmail Bağdat'ı aldığı zaman İmam Hüseyin'in Kerbelâ'daki türbesini ziyaret etti. Ayrılırken Hur'un mezarını gördü. Aniden hiddetlenerek bu mezarın başka bir yere nakledilmesini emretti. Mezar açılınca Hur'un yarısı üzerindeki mendili gördü. Heyecanla mendili eline alır almaz cesette kan yeniden akmaya başladı. O sırada Hz. Hüseyin'in türbesinde **"Hata ettin İsmail!"** diye bir ses yankılandı. Hata yaptığını anlayan Şah İsmail aceleyle mendili tekrar yaraya sardı, üzerini örttü. O günden sonra bu hatasını hatırlamak için şiirlerinde Hatayi mahlasını kullandı.

Hallac-ı Mansûr, Ehl-i Beyt sevgisini yüreğinden taşıyanların başında gelir. M. 858 yılında Beyza eyaleti Tur kasabasında doğmuştur. Babası oğlunun doğumundan 158 yıl önce Kerbelâ'da şehit edilen şehitler sultanı Hz. Hüseyin'e sevgisinden dolayı Hüseyin adını vermiştir. Hallac-ı Mansur, Hüseyini olduğunu bir şiirinde şöyle dile getirir:

**Ne Musa'yem, ne Davud'em, ne İsa'yem
İbrahim'em, Mustafa'yem, Hüseyini'yem.**

**Ne Tevratî'yem, ne Zeburî'yem, ne İncilî'yem
Kur'anî'yem, Muhammedî'yem kemteriyem.**

**Ne Arabî'yem, ne Farsî'yem, ne Hindu'yem
Beyzalı'yem, Galacı'yem, Türki'yem.**

Türk Fütüvvet erbabının yetiştiği tekkelerde Hallâc'a sevgi ve saygı doruğa ulaşmış, bunların giriş törenlerinde Hallâc'ın asıldığı darağacı da "Dar-ı Mansûr" olarak temsil edilmiştir.

Mevlevî ibadetinde ve Alevî-Bektaşî cemlerinde "Dar-ı Mansûr" ritüeli yer almıştır. Bektaşî tarikatına mensup olanların taktıkları teslim taşı on iki hilal şeklindedir. Bu taşın kaytanı Hallâc-ı Mansûr'u temsil eder.

Seyyid Nesimi'den de Ehl-i Beyt sevgisi bu yolda canını feda edecek kadar kuvvetlidir. Hz. Muhammed sevgisini Hz. Ali sevgisinden ayrı tutulmaması gerektiğini Hz. Peygamber'in Hadisini örnekleyip bir şiirinde şöyle dile getirir:

**Kim Muhammed'i Ali'den ayırır lanet ona
"Lahmike lahmi" buyurdu ya Ali senden medet.**

Yine bir şiirinde Hz. Hüseyin'in Kerbela'da hunharca şehit edilmesine yanar tutuşur.

**Ger bu gün burda susuzluktan olur isen şehit
Yarın orda hesap verirler ya Hüseyini Kerbela.**

Alivi Bektaşî Cem ibadetinde Nesimi Dar'ı önemli bir yer tutar.

Ömrünü Hüseyin Aşkı Ve Sevgisine Adayan Fuzuli-Hadikadüssüeda yani, Saadete Ermişlerin Bahçesi, adlı eserinde Ehl-i Beyt ve İmam Hüseyin'i hüznü bir tavır içinde anlatır ve şöyle der:

"Hasan'ın şeker saçan yakut gibi ağzı zehirlendi. O günden bu yana, dünyada hiç kimsenin ağzının tadı kalmadı. Kılıç, Hüseyin'in güzel bedenini kan içinde bıraktığı günden beri, bir türlü kınına girip dinmedi, bu nedenle dünya rahat yüzü görmedi.

Kerbela susuzlarını anıp gözyaşı döken kişi, ceza gününün susuzluğundan korkmaz; şehidlerin halini anlatarak dertle yanıp yakılan insan, cehennem ateşinin alevinden kaygı duymaz.

**Kerbelâ şehidlerini anarak zaman zaman inci gibi gözyaşı döken kişiye ne mutlu!
Eğer, Şehid Hüseyin'e yas tutmak olmasaydı, Mevla gözlerde gözyaşını yaratmazdı."**

Kerbelâ faciasında hasta olması münasebetiyle zalimler tarafından kılıçlanmaktan son anda kurtulan **Zeynel Abidin**, Hz. Peygamber'in Kur'anda A'li İmran diye kutsanan yüce soyu Zeynel Abidin ile devam etmiştir.

Ali Zeynel Abidin, Kerbelâ'da yaşadığı bu trajik manzaradan sonra üzüntüsünü bir türlü gideremiyor, gözyaşlarını tutamıyordu. Çünkü Ehl-i Beyt'in tüm sevgili çocukları gözlerinin önünde öldürülmüş, kendisi bir başına yapayalnız kalmıştı.

Bu faziletli insan isminden korkularak Emevilerden Abdümelik b. Mervan tarafından M. 719 yılında zehirletilerek şehit edildi.

Emeviler Yalnız Ehl-i Beyt'e Zulmetmekle Kalmadı. İstila Ettikleri Türkistan Halkına'da Aynı Zulmü Uyguladı.

Ehl-i Beyt ve Türkler'in tarihi sürecine kısaca göz attığımızda Arap ordularının Türkistanı istila ettiğini görürüz. Diğer yandan Muaviye'nin de Arap ırkçılığına dayalı Türkleri İslâmlaştırma siyaseti Türkistan halkına hiç de cazip gelmemiş idi. Ayrıca M. 705-715 yıllarında Emevîlerin Horasan valiliğine atadığı İbn. Kuteybe'nin Türkistan halkını çoluk çocuk demeden kılıçtan geçirmiş olması Türk halkında Emevî saltanatına karşı derin nefret uyandırmıştır.

İbn. Kuteybe, Buhara'yı ele geçirdikten sonra Türklerden evlerinin yarısını Arap ailelere vermelerini emretmiştir. Bu siyasetiyle Türkleri anane, gelenek ve kültürlerinden yoksun bırakıp Araplaştırmayı amaçlayan Kuteybe, uygulamaya direnen aileleri türlü işkencelerden geçirerek sindirmek istemiştir.

Kerbelâ faciasından sonra Türkistan'a göçen Ali oğullarının anlayışıyla zora dayanmayan İslâm'a davet çağruları Emevî nefretine rağmen Türkler arasında büyük rağbet görmüştür.

Muaviye, oğlu Yezid'i kendi yerine atamasıyla hilafetin ikinci kez şahsi çıkar ve saltanata dönüştürüldüğünü gören Ehl-i Beyt ve taraftarları Irak bölgesinden sonra Horasan bölgelerine giderek Ehl-i Beyte dayalı gerçek İslâmiyet'in ve hilafetin hâkimiyetini sağlamaya çalıştılar.

Önceleri Hz. Hüseyin, sonra da Abdullah b. Zübeyr'in başlattığı mücadele Haccac Yusuf'un ağır baskı ve zulümlerine rağmen İmam Zeyd'in şahsında zirveye ulaşmış bulunuyordu.

Fakat Kufeliler, İmam Ali, İmam Hüseyin'e yaptıkları gibi, İmam Zeyd'in yanından da ayrıldılar. İmam Zeyd, yanında kalan az bir adamıyla Kufe valisi Yusuf b. Ömer'in himayesindeki Emevî ordusuyla yiğitçe savaştı ve şehit oldu. Gelişmeler üzerine oralarda barınamayacağını anlayan Zeyd'in oğlu Yahya, gizlice Horasan'a gitmek zorunda kalmıştır.

İmam Zeyd'in acıklı akıbeti Ehl-i Beyt ve taraftarlarının üzüntüsü ve öfkesini daha da arttırdı. Onlar bu zamana kadar gizli yürütmekte oldukları davetlerini başka çareleri kalmadığını anlayıp, açıkça söylemeye başladılar.

Horasan'daki akrabalarının yanına giden Zeyd'in oğlu Yahya, Belh'te gözlerden uzak, gizli yaşamak zorunda kalmıştı. Takip edilen Yahya da M. 743 yılında Cüzcan'da Emeviler tarafından hileyle ortadan kaldırıldı

Emevî zulmünden iyice bunalan Hz. Peygamberin diğer akrabaları da kurtuluşu Türkistan'a ve Türklerin yanına göçmekte buldular. Bu gelişmeler neticesinde ise, Türkler ile Ehl-i Beyt'in fikir birliği oluşmuştur.

Türkler ise Emevîlerin Arap ırkçılığına dayalı siyasal İslâmcılığına karşı, Haşimi sülalesinin sevgi ve hoşgörüyeye dayanan iman prensiplerini kabul edip benimsediler. Bununla birlikte, Hz. Peygamberin evlatlarının haksız yere Emevîlerce öldürülmüş olması, bu kırım da arta kalanlarının da perişan bir vaziyette göç ederek aralarına sığınmaları, Türklerin Ehl-i Beyt'e muhabbetini ve sevgisini daha da kuvvetlendirmiştir.

Gelişmelerden çıkar sağlamak isteyen Hz. Peygamberin amca soyundan gelen Abbasoğulları, Ehl-i Beyt namına yürüttükleri davet neticesinde halk, Hz. Peygamberin akrabalarına büyük bir muhabbet besliyor. Buna karşı iktidarı entrikalarla elinde tutan Emevî hanedanında ise nefret ediyordu.

Bu ortamda yararlanmak isteyen Abbasoğulları'ndan İbrahim, hizmetine giren Eba Müslim'i Horasan'a yolladı. Ebu (Eba) Müslim'in babası Horasanlı Esed, Ehl-i Beyt taraftarı olduğu için Haccac şehit etmiştir. Bu sırada üç yaşlarında olan Ebu Müslim'i ise Haccac tarafından gözlerine mil çekilen annesi Kelime büyütülmüştür.

Eba Müslim babasının intikamını Emevilerden almaya yemin etmişti. Horasan'da İbrahim lehine propaganda yürüten Eba Müslim, bununla da yetinmeyerek, Horasan ve

civarındaki bölgeleri iki kez dolaşarak Abbasoğulları'nın faziletlerini, Hz. Peygamber ve Ehl-i Beyt'e yakınlıklarını, asıl hilafet sahibi olduklarını, ayrıca Emevîlerin yaptığı zulümleri, işledikleri cinayetleri, ateşli konuşmalarıyla anlatarak, Abbasoğulları'ndan İbrahim'e halktan biat alıyordu.

Eba Müslim'in Türk olması bu mücadelesinde kendisine büyük avantajlar sağlamış, gelişmeler neticesinde M. 17 Mayıs 747 yılında parolaları giydikleri siyah elbiseler olan Ehl-i Beyt taraftarları, Türkistanlı Eba Müslim'in etrafında toplanmıştı. Zamanın geldiğini anlayan Ebu Müslim, Emevî idaresine açıktan isyan etti. Gelişmeleri duyan Emevîlerin Horasan valisi Nasır, bir süvari birliğiyle isyanı bastırmaya çalıştıysa da gönderilen birlik Müslim tarafından bozguna uğratıldı. M. 15 Ocak 748'de Müslim ordusuyla Merv'e girdi.

Merv'de İbrahim'e biat alan Eba Müslim, taraftarlarına özetle şu sözleri söyledi; **“Size Allah'ın kitabı, Peygamberin sünneti ve Allah'ın elçisinin ailesi Ehl-i Beyt'in hakkını savunan şahsa itaat etmenizi tavsiye ediyorum. Ayaklarınızın altına serilmiş düşmanlarınıza bile kötülük yapmamanızı tavsiye ediyorum.”** dedi.

Horasan ve civarını baştan başa hâkimiyeti altına alan Eba Müslim, bu hareketi ile Emevîlerin Irak'taki egemenliğine son verdi. Böylece Emevî devleti tarih sahnesinden çekilerek, yerine Ebu Abbas'ın başkanlığında Abbasî devleti M. 750. yılında kurulmuş oldu.

Abbasî devletinin kuruluşunda büyük emeği geçmiş olan Eba Müslim Horasanî, bir halk kahramanı olarak çok seviliyordu. Gücünden korkulduğu için Abbasî Halifesi Mansur tarafından Mısır'a vali tayin edilerek merkezden uzaklaştırılmak istenmiştir. Mansur'un hilesini sezen Eba Müslim, **“Horasan'da bizim yurdumuzdur”** diyerek verilen görevi kabul etmemiştir. Müslim bir müddet sonra, birçok arkadaşlarıyla birlikte hile yoluyla M. 755 yılında saraya getirilerek, halifenin huzurunda acı bir şekilde öldürülmüştür. Eba Müslim ihanete uğradığını anlayıp ölmeden önce şöyle demiştir:

**Onlar, şerrinden emin oldukları için, dostlarından uzak durdular.
Düşmanlarını kazanmak için kendilerine yakın tuttular.
Yakın tuttıkları düşmanları hiçbir zaman dost olmadı.
Ancak uzak durdukları dostları da düşman oldu.
Herkes düşman safında toplanınca yıkılmalar mukadder oldu.**

Asıl adı Abdurrahman olan Eba Müslim Horasanî'nin o dönemler Merv'e bağlı Mahan şehrinde oturan Kayı boyuna mensup olduğunu, bazı tarih kitaplarının kayıtlarında öğreniyoruz. Bilindiği üzere, arazi darlığı nedeniyle Anadolu'ya göç eden Kayı Türkmen aşireti, Osmanlı Devleti'ni kurmuştur.

Yıllarca Emevîlerin baskı ve zulmünden ezilen Ali oğulları, Ebu Müslim Horasanî'nin öldürülmesiyle birlikte akrabaları olan Abbasîlerin katı bir baskısıyla karşı karşıya kaldılar. Özellikle Medine'de oturan Ali oğulları, Abbasîler tarafından sürekli takip ediliyordu. Bu insanların bir yerden bir yere gitmeleri dahi izine bağlanmıştı. Baskılardan iyice bunalan Ali oğullarının isyanı Abbasî yöneticileri tarafından şiddetlice ve acımasızca bastırılıyordu.

Bir müddet sonra, Abbasî halifesi olan Memun'un anasının Horasanlı bir Türk olması, Ehl-i Beyt ve taraftarlarını oldukça rahatlatmıştı. Bu durumu fırsat bilen Memun, Ehl-i Beytin sekizinci İmamı Ali Rıza'ya bir mektup yollayarak İmamın lehine hilafetten çekileceğini bildirdi. Memun'un hilesini sezen İmam Rıza, teklifi defalarca reddetmesine rağmen, Medine valisi Reza b. Dehhak'a emir veren Memun, İmam Rıza'yı saygıda kusur etmemek şartıyla ve çok sevildiği için halktan gizleyerek Basra ve Ahvaz yoluyla Merv'e getirmesini istedi.

İmam gitmek istemedi ise de mecbur kalınca Medine'de dedesi Hz. Peygamberin mübarek kabrini ziyaret etti. Oradaki akrabalarıyla vedalaştı. M. 816 yılında vali ile birlikte Mekke'den yola çıkan İmam Rıza'yı Merv'e yaklaşınca başta halife Memun olmak üzere, devletin ileri gelenleri ve Ehl-i Beytten birçok insan, yolda karşılayıp saraya getirdiler.

Yukarıda belirttiğimiz gibi ülkesindeki karışıklıklardan dolayı hiç vakit kaybetmek istemeyen Memun, hilafeti Ali Rıza'ya vereceğini bildirdi. İmam bu teklife şiddetle karşı çıktı ise de Memun ısrarından bir türlü vazgeçmedi. Sonuçta "*Allah'ın hükmüne rıza göstermek lazımdır*" diyen İmam Rıza, Memun'un teklifini kabul etmek zorunda kaldı. Bazı anlatımlarda İmam'a Rıza ünvanının bu olay sonrası verildiği söylenir. Böylece Memun bir hayli rahatlamış oldu. Ehl-i Beyt'in Türkler tarafından sevilip sayılması, halkın Hz. Peygamberin torunlarına aşırı muhabbeti geçici de olsa Abbasîler lehine bir rahatlama sağlamıştır.

İmam Ali Rıza'nın veliahtlığı döneminde önemli görevlere getirilen Türkler, zaman içinde Abbasî yönetiminde söz sahibi olmaya ve kendilerini kabul ettirmeye başlamışlardır. Bu nedenle de İmam Ali Rıza'ya Horasan fatihi denilmiştir.

Arap Ordusu saflarına katılan Türkler Abbasî ordu kademelerinden yükselip başarı sağladıktan sonra İslâmiyet'le tanışmışlar, ayrıca o sıralar ticaret amacıyla Türkistan'a giden tüccarlar ve Ehl-i Beyt'ten imamlar da İslâmiyet'in Türkler arasında yayılmasına katkıda bulunmuşlardır.

Ehl-i Beyt ile Türkler'in birliktelikleri neticesinde, eski dini anlayışlarını bırakarak Müslümanlığı kabul etmiş olan Türkler, bu yeni dînî oba oba, oymak oymak çeşitli derecelerde benimsemişler. Şehir merkezlerinde bütün şartlarıyla benimsenip yerine getirilen İsam dîni, eski gelenek ve göreneklerin henüz canlılığını yitirmediği göçebe toplumlarda ise, eski dîn ve inanışlarla yoğrularak kabul edilmiştir.

Yine bu geçiş sürecinde coğrafi yapının elverdiği çalışma şartlarının oymak, töre ve geleneklerinin yanı sıra, Türk bilge kam'larının o günkü dünya görüşleri doğrultusunda İslâmiyet'i algılama ve uygulamadaki etkisi de yadsınmamalıdır.

Türklerin eski dîni Şamanilikte ruhun ölmezliği Tanrıya ve ecdada kurban sunma inançları İslâmiyette daha gelişmiş olduğundan bu inançlar Türkler arasında kolay benimsenebiliyordu. Kerâmet sahibi her derde deva bulan, gâipten haber veren, müşküleri çözen, bilge Türk kamlarının yerini İslâmın tasavvuf önderleri evliyalar ile imamların almasında da zorluk çekiliyordu.

Bu geçiş neticesinde Türk Ata, Dede ve Babaları, Őamanlara, Evliyalara, hem de İmamlara benziyordu. Bu sebeptendir ki, Türk Alp (kahramanları) yine zaman içinde İslâmî bir kimlik kazanarak, Alp-Eren ismiyle kutsileştirilmiştir.

Bu iki topluluğu dikkatle izleyen Abbasî halifeleri Ehl-i Beyt'ten İmam Naki'yi Samarra'ya getirterek, çoğunluğu Türk asker ve komutanlardan oluşan bölgeye yerleştirdiler. Samarra'da zorunlu olmaya tabi tutulan imamlar, Kur'an'ın Türkçe anlamını Hz. Peygamberin sünnetini, İslâm'ın temel prensiplerini sade bir dille Türklere anlatıyorlardı. Sevgi ve saygıya dayalı bu birlikteliğin müspet yönde geliştiğini gören Türkler, Onbirinci İmama Asker yani (bizden) diye hitap etmişlerdir.

Horasan Fatihisi İmam Ali Rıza'yla genişletilen Ehl-i Beyt'in Türkleri İslâmlaştırma siyaseti, Arap ırkçılığını öngörmeyen evrensel bir İslam inancıydı. Çünkü Hz. Muhammed Kur'an'ın deyimiyile, yalnız Arapların peygamberi değil, bütün insanlığın peygamberi idi.

Kur'an ve Hz. Peygamberin söylem ve düşüncelerini kendilerine rehber edinen Ehl-i Beyt, içiçe birlikte yaşadıkları Türklere, Mevali (kle) gözüyle bakmamışlardır. Türk dilini çok iyi bilen bu imamlar, zaman içinde daha da ileri giderek kızı alıp vermek suretiyle Türklerle akrabalık bağlarını kuvvetlendirmeye büyük çaba sarfetmişlerdir.

Bu akrabalık neticesinde Türkistan'ın Sayram Şehrinde Hz. Ali'nin oğlu Muhammed Hanefi soyundan İbrahim'in oğlu olan **Ahmet Yesevî** adıyla büyük bir gönül adamı doğup yetişmiştir.

Ahmed Yesevî Hz. Ali'den rivayetle dervişlik makamının kırk olduğunu, on makamın Őeriatıda, on makamın tarikatta, on makamın marifette, on makamın da hakikatte olduğunu kendisine dstr edinmiştir. Ahmet Yesevi dip dedesi İmam Ali hakkında bir Hikmeti'nde Şöyle der:

**İnsanlara dost olan, Hak arslanı Ali'dir
Hem miracda yar olan, Hak arslanı Ali'dir.**

**Himmet kuşağı belinde, Mevla ismi dilinde
Zlfikarı elinde, Hak arslanı Ali'dir.**

**Rahmet eyleye hak yar, her ne yapsa gücü var
Hoca Ahmet medetkar, Hak arslanı Ali'dir.**

Ahmet Yesevî, Orta Asya Türkleri arasında İslamiyetin yerleşip genişlemesini sağlayan büyük bir mutasavvıf ve gönül adamıdır. Türkler'i savaş ve zora dayalı İslamlaştırma siyasetine karşı, Yesevî bunu tasavvuf yoluyla yapmayı başarmıştır. Onun en belirgin özelliği İslam inancını Trkn gelenek ve inanış slubuyle birleştirmiş olmasıdır.

Yesevi ibadet toplantılarında Türk ananesinde olduğu gibi, kadınlarla erkeklerin bir arada bulunmaları ve dini ibadete katılmaları, yüksek bir terbiye ve ahlak seviyesi oluşturmuştur.

Bu gelenekte yetişen Hoca Ahmet Yesevî de Türk dilini ve kültürünü korumak amacıyla “Hikmet” adını verdiği Türkçe şiirler yazmış, Türkler arasında düşünce, dil ve inanç birliğinin kurulmasında önemli katkılar sağlamıştır.

Türkçe söylemeye ve konuşmaya özen göstermiş. Söylemiş olduğu hikmetleriyle de bu düşüncesini açıkça ortaya koymuştur.

**Hoş görmemekte âlimler sizin dediğiniz Türkçeyi
Âriflerden işitsen açar gönül ülkesini
Ayet, hadis anlamı Türkçe olsa uygundur
Anlamına yetenler yere koyar borkünü.**

Diğer yandan Allah’a varma yolunda coşkunluk ve heyecan duyanların bu heyecanlarını şiir, musiki, saz ve semah ile ifade yolunu açmıştır. Türk milletinin ruhunda İslam inancına büyük yakınlık göstermesini sağlayan Ahmet Yesevi, katı yobazlığa ve taassuba yönelişleri ise geniş hoşgörüsüyle önlemiş ve yumuşatmıştır. Bir şiirinde:

**Kul Hâce Ahmed bendeyim diyip vurma sen laf;
Riya ile kıldığın taatların hepsi güzaf;
Şeriatte, tarikatte işin hilaf;
Ahirette yalancıları üryan kılar.**

*

**Dervişim deyip ibadet eyler halk içinde
Riya eyleyip dolaşır durur ara yerde
Allah için ibadet eden hani nerde
Gerçek dervişler dağ ve ovayı mekân eyler.**

Ahmet Yesevi, **Lokman-ı Perende** eliyle Anadolu’ya göç eden evliyaların ser-çeşmesi Hacı Bektaş Veli’yi yetiştirmiştir. **Hacı Bektaş Velî**’nin Anadolu’ya geldiği çağ olan XIII’ncü yüzyılda Anadolu Moğol zulmünün meydana getirdiği karışıklıklar içindeydi.

Böyle bir ortamda Anadolu’ya gelen Hacı Bektaş Velî ezilen, hor görülen Türkmenleri etrafına toplayıp aydınlatmış, onlara iyiyi doğruyu, gerçeği, dostluğu ve kardeşliği telkin etmeye başlamıştır.

Hacı Bektaş Veli bu günkü kendi ismiyle anılan Hacı Bektaş’a, o zamanki adıyla Suluca-karahöyüğe geldiğinde; Anadolu Erenleri toplanıp geldiler. Mürşidini ve nasibini kimden aldığı sordular. Hacı Bektaş Velî, **“Türkistan’ın Horasan şehrinde ve Hz. Muhammed’in soyundan Şeyh İbrahim Sani diye bilinen Seyyid’in büyük oğluyum, mürşidim Piri Türkistan Hacı Ahmed Yesevî, Hocam Lokman Perende, Meşrebim Hz. Muhammed, yolum Hz. Ali’den, nasibim ise Yüce Allah-ü Tealadan’dır”** dedi.

Mükemmel bir iman ve irfan sahibi olan Hacı Bektaş Velî, aynı-zamanda iyi bir ziraatçı idi. Orta Anadolu’nun coğrafi ve iklim yapısını incelemiş, ilk üç yılı ağır, dört yılı hafif olmak üzere, her 36 yılda yedi yıl kıtlık yaşandığını biliyordu. Bu nedenle de ambarlarını her türlü tahıl ile doldurmuş, yörenin yoksul insanlarına dağıtarak, yöre insanını aç kalmaktan kurtarmıştır.

Türk diline değer verip dua ve niyazların Türkçe yapılması için var gücüyle çalışan Hacı Bektaş Velî'nin dünya görüşünde tasavvufi öğüt ve anlayışında ırk, dîn, dil ve mezhep ayrılıkları yoktur. Onun bu konulardaki tek ölçüsü tüm inançlara ve yetmişiki millete aynı mesafede yaklaşmaktır.

Güçlü bir ahlâk sistemini ön planda tutan Velî, yaşamında ve görüşlerinde miskinlik, başkalarının sırtından geçinme ve tembelleğe hiçbir zaman pirim vermemiştir. Çalışkanlık, atılganlık ve azimle vatan sevgisini aile bağlarıyla kuvvetli tutmaya özen gösteren Hacı Bektaş Velî, bu meziyetleriyle kendisinden önceki dönemlerde ortaya konulmuş inanç esaslarını eski Türk töreleriyle yoğurarak çağının şartlarına göre yorumlayıp Anadolu halkının aydınlanmasına önemli katkılarda bulunmuştur.

Anadolu'nun manevi ve maddi önderi ve Serçeşmesi Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Velî'nin ilk defa burada sizlerle paylaşacağım bir nefesi:

**Bu meydanda gerçek vardır hile ile yalan yok
Bu meydanda özü çürük Mervanlar'a aman yok
Ey erenler dervişlere eğri gözle bakmayın
Hak kılıcı keskin olur derviş kalbi incitme.**

**Bu ocağa can verenler gerçek gönül erleri
Kırk budaktan şem'a yaktı şol Horasan pırleri
İncinseler incitmezler saykalcadır dilleri
Aşk ateşi yangın olur derviş kalbi incitme.**

**Gece gündüz Hacı Bektaş Ehl-i Beyt'e bendedir
İkrarına sadık olan Kerbelâ'da gamdadır
Ey erenler gafil olma aradığın sendedir
Pir gönülü engin olur derviş kalbi incitme.**

Hiçbir canlılığın incitilmesini istemeyen Hacı Bektaş, insanlara şöyle nasihat eder: **Emanete hıyanet etme, zorbalık edip kapı kakma, namahreme bakma, içindeki oluşan ikiliği ateşte yak. Koğu dinleme, gıybet etme, kaynağını bilmediğin bir konu hakkında kesin hüküm verme, ilminle mağrur olma, bencillik edip yalnız ben bilirim deme, yetmiş iki millete bir gözle bak, Allah'ın yarattığı hiçbir canlılığın canını incitme, bilim öğren, bilgini insanlara öğret.**

Hacı Bektaş Velî'nin düşünceleri Osmanlı Devletinin kuruluşuna da etki etmiş. Devletin güvenliğini sağlayan Yeniçeri ordusunun Manevi lideridir.

1915 yılında Birinci Dünya Savaşı'nda Ruslar Doğu vilayetlerimizi işgal etmişti. Şeyh Cemaleddin Efendi Padişah Sultan Reşat'a başvurarak memleketin kurtulması için, Alevilerden "Gönüllü Mücahidin Alayı oluşturularak Ruslarla savaşa girmek istediğini söylemiş ve izin istemiştir. İsteğinin kuşkuyla karşıladığını fark eden Çelebi, Padişaha; "Padişahım bu devleti senin dedelerimle benim dedelerim birlikte kurdular, bu ülkeye karıncalardan zarar gelir, Alevilerden zarar gelmez, bu konuda hiç kuşkun olmasın" demiştir. Padişah'tan gerekli izni alan Çelebi, şair Sıdkı Baba'nın da Yüzbaşı rütbesiyle görev aldığı Alevilerden oluşturduğu Mücahidin Alayı ile bir yıla yakın Ruslarla çarpışmıştır.

Kurtuluş Savaşında Mustafa Kemal Atatürk'e tüm Anadolu halkıyla birlikte, Hacı Bektaş Tekkesi'ndeki Babalar ve Çelebiler de maddi ve manevi büyük destek vererek Savaşın kazanılmasına ve Cumhuriyetimizin kurulmasına büyük katkıda bulunmuşlardır. Cumhuriyet büyük Atatürk'ün "**Hayatta en hakiki mürşit ilimdir**" düşüncesi üzerine kurulmuştur.

Yüce dinimizin Peygamberi Hz. Muhammed "**İlim Çin'de de olsa gidip öğreniniz**" buyurmuşlardır. Hz. Ali'de "**Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum**" buyurmuştur. Hacı Bektaş Velî, "**İlimle gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.**" demiştir.

Son söz olarak, Ehl-i Beyt'in eşitlik hoşgörü muhabbete dayalı yorumundan alan Türkler, Ehl-i Beyt'e sevgi ve saygı göstermişler. Yüce Peygamberin önderliğiyle, Hz. Ali ve evlatlarının İslâm anlayışını benimseyip kabul etmişler ve bu güne kadar getirmişlerdir.

Kıymetli konuklar, sözü fazla uzatarak sizleri yorduk, hakkınızı bana helal edin. Konuşmamı Hünkâr Hacı Bektaş Velî'nin bir sözüyle bitireyim. "**Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu.**"

Sabırla beni dinlediğiniz için hepinize ayrı ayrı teşekkür ederim.